

İLK TÜRK AMİRALİ VE İLK DENİZ MUHAREBEMİZ

Doğu Roma İmparatorluğu sınırlarını aşmış, Orta Asya'dan Ön Asya'ya aktığımız sıralarda, İzmir ve yakınlarını Bizans'tan temizleyerek, buralarda ilk Türk egemenliğini kuran Çaka Bey'dir. Bu dev kudretli büyük Türk, Ege yalılarını ayak basıp da, önündeki sonsuz maviliğe baktığı zaman, yabancı olduğu bu alemin hiç de yadırgamadığı; kurmuş olduğu küçük beyliğinin güvenine, ekonomik kalkınmasına ancak denizlerin temel olacağını ince bir sezgiyle anladı. İzmir'de hemen bir tersane kurarak kısa zamanda üstleri kapalı 40 parça gemi denize indirerek ilk Türk filosunu meydana getirdi. Çaka Bey, şimdi denizde Bizans'ın karşısına dikilerek, Ege yalılarını ve adalarını Bizans'tan alacak, sonra da İstanbul'u hedef tutarak Çanakkale'ye uzanacaktı.

Çaka Bey'in İstanbul Deniz Müzesi'ndeki Büstü

Çaka Bey, bu ilk Türk filosu ile Ege'ye açılır açılmaz Midilli ile Sakız'a el attı ve deniz anlayışının bu ilk meyvelerini kopardı.

Bizans; Türk akışına karada karşı duramamıştı, şimdi de şansını denizde deneyecekti.

19 Mayıs 1090 günü, öğleye doğru Türk filosu, Sakız Kanalı'nı geçerken Koyun Adaları yakınında Bizans filosu ile karşılaştı.

Devrin savaş sistemi rampa denilen; gemilerin birbiri üzerine yavaşmasıyla, tırnak ve dişlerin bile silah olarak kullanıldığı, gırtlak gırtlığa bir boğuş idi. Ok yağdırma, mancınık ile taş savurmak, içleri sönmemiş kireç veya fena kokan

maddeler dolu fıçıları, çanaklıklardan güvertelere atmak da zamanın kullanılan silahları arasında idi.

Bizans filosu Arap Alayı nizamında (karma karışık geliyordu). Belli ki karşısındaki düşmanını ciddiye almıyordu. Çünkü onlar; denizlerdeki tecrübelerine bakarak, Orta Asyalı Türklerin; denizde Bizans'ın karşısına çıkamayacağını umuyorlar. Türkleri adeta (Yalı ağası) olarak görüyorlardı. Şimdi karşılarında Türkleri görünce, bunu çılgınlığa yorarak; denizlerin bu yeni ve toy aşinasıyla el topu gibi oynayacaklarını sanıyorlardı.

Türk gemileri ise; Çaka Bey'in kendi görüşüne göre verdiği bir düzen ile turna katarları gibi seyrediyorlardı. Türkler, baltalarını, palalarını, kınlarından sıyırmışlar apiko (hazır) bekliyorlardı. Denizlerde de Bizans'a Türk gücünü göstereceklerdi.

Nihayet her iki filo birbiri üzerine atılarak bir anda karıştılar. Birbirine kenetlenen gemilerde kanlı bir boğuşmadır başladı. Türklerin savurdıkları baltalar, palalar bir ölüm makinesi gibi Bizanslıları yere seriyordu. Bizanslılar, ölüm ile aralarında bir hava payı bile kalmadan adeta kucaklaşır gibi karşılaştıklarını ümit etmedikleri için şaşırarak şaşkına döndüler. Daha ilk anda sendelediler ve bir daha da toparlanmağa vakit bulamadılar. Biraz atik davrananlar, gemilerini rampadan sıyırarak engine dümen kırmağa Türk palasından boyunlarını bu suretle kurtarmağa yeltendiler. Fakat Çaka Bey ölüm çemberini hesaplı germiştir. Açıkta bu amaçla bekleyen Türk tekneleri, bu kaçakları kollayarak atılıp mahmuz ile batırıyorlardı.

Bizans İmparatoru Aleksı Komnen'in; Türklere Ege'de yelken açtırmamak üzere hazırlayıp gönderdiği bu filo öyle perişan bir duruma düşmüştü ki; başta Donanma Kumandanı Neketa Kastamonita olmak üzere bütün personel savaşı kesip kaçmağa uğraşıyorlardı.

Hâlbuki Çaka Bey ise; savaşı yarım bırakmayı aklından geçirmiyordu. O; Türkiye'yi denizlerde bu çatışmanın temelleştireceğini biliyordu. Türklerin; bu ilk deniz savaşı; şüpheli veya yarım bir galebe ile sona erdiği takdirde anlamını kaybedecekti. Çaka Bey; Türk Deniz Tarihinin ilk sayfalarını işlemek için, bu savaşı, pürüzsüz bir zaferle taçlandırmaya azmetmişti.

Böylece savaş; Türk Denizcilerinin şahlanışları, Bizans Denizcilerinin şaşkınlıkları içinde akşama kadar sürdü. Gün kavuşurken ortada Bizans Donanmasından eser kalmamıştı. Ekserisi batmış, bir kısmı zapt edilmiş üç beş tanesi kaçıp kurtulabilmişti.

Büyük bir galibiyet ile sona eren bu 19 Mayıs 1090 çatışması; Türklerin ilk deniz savaşıdır.

Türkiye'yi; Bizans'a karada ilk tanıtan, Malazgirt Savaşı ile Selçuk Hükümdarı Alpaslan olmuştur. Bizans'a, denizde Türkiye'yi tanıtan da, Koyun Adaları zaferiyle, İzmir Bey'i Çaka olmuştur.

Çaka Beyi İstanbul'u almak yolundaki arzusuna bir basamak yapmak üzere; Çanakkale'yi Bizans'tan almağa zorladığı sırada, burada şehit düşmüştür.

İzmir ile Ege Adalarında ilk Türk Egemenliğini kuran ve ilk Türk Amiralisi olarak, deniz tarihimizin ilk sayfalarını şerefle işleyen bu büyük Türkün ne hazindir ki mezarı var mıdır, yok mudur, nerededir? Bu bilinmemektedir.¹

¹ Tevfik İnci tarafından hazırlanan "Deniz Tarihimizin Şeref Sayfaları" adlı kitaptan alınmıştır.